

El temps que corre

Naufragi laic, 1

Joan F. Mira

Fa aproximadament dos anys, els italians van rebutjar en referèndum una iniciativa legal que emparava la fecundació assistida i algun altre aspecte de la recerca mèdica, dels que ara estan d'actualitat en aquest Regne d'Espanya, si més no pel nomenament de Bernat Sòria com a ministre de Sanitat. Una part de la premsa, dels polítics i dels intel·lectuals (la part més d'esquerra, més liberal, menys sotmesa al pes històric de l'Església) se'n va queixar amargament. I ara jo els repetiré ací queixes i anàlisis, pensades per italians a Itàlia, que aplicades a Espanya i als espanyols (*perifèrics* inclosos: valencians, per exemple o en primer lloc: vegeu Francisco Camps i el conseller Juan Delopus Cotino, acòlits de l'arquebisbe), són impagables. Les proclames més recents de la Conferència Episcopal, les afirmacions doctrinals del cardenal Canizares, primat de les Espanyes, la ideologia que representen i presenten, són perfectament coherents i intercanviables amb les dels seus col·legues italians. Allà i ací (a Polònia pareix que és diferent...), referèndums o lleis que intervinguen en allò que l'Església considera terreny propi i tancat, tenen una resposta anunciada i previsible. Els bisbes mateix reconeixen que l'Església (*l'Església italiana, l'Església espanyola*) ja no forma una majoria ideològica i social, en un país, tanmateix, que era i hauria de ser històricament i naturalment cristià. L'Església, en conseqüència, ha començat a assumir que es troba *en terra de missió* i, per tant, ha decidit de comprometre's a reevangelitzar una societat que ha caigut en l'amnèsia de la seua història i de la seua identitat cristiana. D'ací es deriva un canvi no solament de mètode i d'estratègia sinó de substància: l'Església ja no s'identifica amb un subjecte polític de referència (el franquisme, la democràcia cristiana), sinó que vol actuar sobre els continguts socials, doctrinals i morals de la política. És a dir, ara farà política a la llum del sol, sense intermediaris. En el món obert i descobert d'avui dia, l'Església ha passat de ser tot a ser una part, i això fa que actue com un *lobby*, com un grup potent d'interessos, com una agència de valors tradicionals en competència amb les altres que ocupen el mercat.

Com que ja no és la veu majoritària de la societat, s'adreça a les seues parts més sensibles –més sensibles també a la seua *mercaderia*–, sobretot quan pretén influir en l'activitat legislativa. Especialment en aquelles matèries que el Vaticà ha definit com a essencials: sobre la vida, la família, la joventut, la llibertat d'educació i la solidaritat. Què entén l'Església per *bàsic* en cadascun d'aquests camps, ja és una altra qüestió. Enfront, l'Església ha trobat, tant a Itàlia com a Espanya, uns partits polítics transformats durant les últimes dècades, sense un dipòsit propi d'història i de tradició laica i autònoma, i sobretot sense un ordre de valors ideològics, cívics i polítics que els facen impermeables a les pressions episcopals o vaticanes. Una política en què les idees i els valors són

d'identitat incerta: una esquerra sense referències culturals compartides i clares, un centre liberal gairebé inexistent, una dreta que oscil·la entre Berlusconi i Aznar, entre la prepotència frívola i el simple enduriment reaccionari. Ni l'un ni l'altre, ni el model Aznar ni el model Berlusconi, no han donat a la dreta una cultura moderna, en uns països on aquesta cultura no havia existit mai. A Catalunya potser sí, però és un cas a part. I així resulta que fatalment (no és idea original meua, sinó d'importants comentaristes italians, tal com més idees d'aquest article que, per cert, no són abundants a la premsa de Madrid, ni a la de Barcelona), o almenys fàcilment, aquesta part del món polític ha tornat a considerar l'Església, o *encara* la considera, com l'única i última dipositària i responsable de valors universals i perennes, després de la mort de les ideologies que dominaren el segle XX, i de la dissolució de les polítiques que les van encarnar. Continuarà. I perdonen si escric de matèries tan avorrides en temps que es considera de vacances.

“Enfront, l'Església ha trobat, tant a Itàlia com a Espanya, uns partits polítics transformats durant les últimes dècades, sense un dipòsit propi d'història i de tradició laica i autònoma, i sobretot sense un ordre de valors ideològics, cívics i polítics que els facen impermeables a les pressions episcopals o vaticanes. Una política en què les idees i els valors són d'identitat incerta”